

PROJEKT

Tillsynskampanj 2010 Frisörer

- Inventering av frisörverksamheter i
Haninge, Tyresö och Nynäshamns
kommuner

Genomfört vecka 42, 2010

Författare:

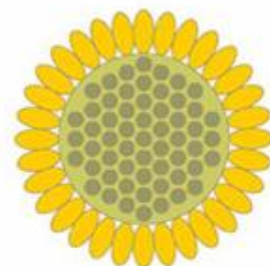
Margareta Jonsson

Jenny Hamrin

Robert Anderson

RAPPORT

HÄLSA

SÖDERTÖRNS
MILJÖ- & HÄLSO-
SKYDDSFÖRBUND
136 81 HANINGE

Besöksadress:
RUDSJÖTERRASSEN 5
TEL: 08-606 93 00
FAX: 08-606 93 01

miljokontoret@smohf.se
www.smohf.se

Sammanfattning

Vecka 42 utförde Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund en tillsynskampanj riktad mot 91 frisörer i våra medlemskommuner Nynäshamn, Tyresö och Haninge. Just hårvårdsbranschen valdes ut på grund av att den berörs av många olika frågeställningar avseende hygien och miljö. Dessutom finns det i våra kommuner en stor mängd verksamhetsutövare i den här branschen.

Kampanjen gick ut på att kontrollera frisörernas verksamhet utifrån miljöbalkens bestämmelser om miljö- och hälsoskydd. 24 inspektörer har med hjälp av en checklista inventerat hårvårdsbranschen under veckan. Resultaten av inspektionerna visade att ca 10 % av verksamheterna inte fått några anmärkningar alls. En tredjedel har fått anmärkning på att de inte rengjorde sina saxar mellan varje kund. Sju verksamhetsutövare hade inte rutiner för att förhindra och hantera allergiska reaktioner som kan uppstå i samband med exempelvis hårfärgning. Vi hittade 32 produkter som saknade lagstadgad märkning samt tre produkter som var förbjudna att använda inom EU/EES. Det är dock positivt att alla frisörer hade rutiner för att hantera om de upptäcker hårlöss hos en kund och de allra flesta hade rent och snyggt i sina lokaler.

Resultatet kommer att användas för att bedöma behoven av framtida tillsynsinsatser. Vad gäller felaktigt märkta och förbjudna produkter kommer den informationen lämnas över till Läkemiddelsverket. Under hösten kommer det göras en fördjupad analys av inspektionsmetodiken.

Bakgrund och problembeskrivning

I frisörbranschen finns en mängd frågeställningar som berör hälsoskydd, smittskydd, avfall och hårvårdskemikalier. Enligt miljöbalken har förbundet som tillsynsmyndighet ansvar för att ha en överblick över verksamheter som faller under miljöbalken. Vi har varit medvetna om att det finns frisörverksamheter i våra kommuner som inte finns med i våra register. Därmed har det funnits ett behov att inventera den branschen och förvissa oss om att verksamheterna sköts på ett hygien- och miljömässigt bra sätt.

Ett av målen för Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund är att utveckla och förbättra vår inspektionsmetodik. Vi arbetar ofta i projektform men då över relativt långa tidspann (månader, säsonger, kalenderår). Vi har funderat på om det skulle fungera att göra punktinsatser genom att samlat använda all tillsynspersonal för att under en vecka utföra ett projekt. Eftersom det finns ett så stort antal frisörer i förbundets geografiska område så är de en lämplig grupp att hantera i en tillsynskampanj där man på kort tid går igenom många verksamheter.

Syfte

Syftet med kampanjen är främst att lyfta fram och kontrollera de hälso- och miljöfaror som finns inom hårvårdsbranschen och informera och utbilda företag och allmänhet. Eftersom det är den första tillsynskampanjen som förbundet utför där all inspektionspersonal samlat genomför alla inspektioner under en vecka, blir det här också en möjlighet att prova på en ny metodik.

Mål och delmål

Det viktigaste målet för kampanjen är att frisörerna och deras kunder ska bli tryggare ur hygien- och miljösynpunkt. Det är också viktigt att upplysa frisörer och allmänhet om vad lagstiftningen säger om hårvårdsverksamhet ur ett miljö- och hälsoskyddsperspektiv. Exempelvis finns det inom branschen många otillåtna produkter som kan vara skadliga både för människor och miljö. Givetvis är hygienfrågorna också viktiga hos frisörer.

Det är av centralt intresse för förbundet att få reda på hur det ser ut hos våra frisörer när det gäller hygieniska och miljömässiga frågeställningar. Vi förväntar oss att kampanjen ska resultera i

ett beslutsunderlag för att kunna bedöma vilka tillsynsresurser som kommer att krävas i framtiden för den här branschen.

Ett annat mål är att prova en ny tillsynsmetodik där många verksamheter inspekteras på kort tid. Förbundet vill också för att uppnå miljöbalkens krav inventera frisörbranschen och ta reda på vilka företag som är verksamma inom vårt geografiska område.

Avgränsning

Vi vände oss till *alla* frisörer i Haninge, Tyresö och Nynäshamns kommuner. Avgränsningen för kampanjen var att göra en översiktlig inventering av verksamheterna och inte gå för djupt i detaljfrågor.

Genomförande

Projektet drevs av en projektgrupp som initialt bestod av miljöinspektörerna Margareta Jonsson (projektledare), Robert Anderson och Erika Dahlstrand. Under projektets gång ersattes Erika Dahlstrand av Jenny Hamrin. Projektgruppen har tagit fram listor på företag inom hårvård genom Statistiska Centralbyrån. Den listan har vi samkört med gamla data som vi haft sen tidigare. Från det digra materialet utkristalliserades det ca 125 aktiva objekt som delades ut på förbundets handläggare att inspektera.

Kravet på checklistan var att den skulle vara upplagd så att man skulle kunna besvara frågorna med ja och nej. Dessutom skulle man med en halv dags instruktioner kunna utföra inspektioner. Ett utkast till checklista togs fram och testades hos åtta olika verksamhetsutövare. Utifrån resultatet av testet reviderades checklistan, se bilaga.

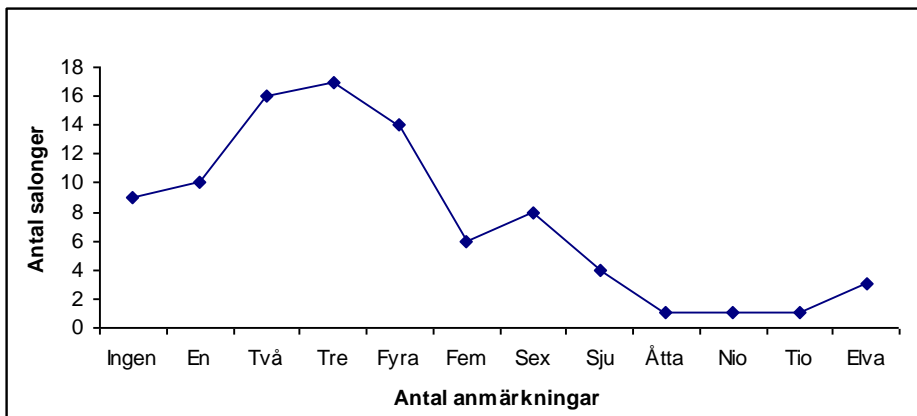
Kampanjen utfördes under vecka 42. Den inleddes med utbildning och genomgång av checklista samt praktiska detaljer förknippade med projektet. Vi hade bjudit in Christina Mattsson från Kemisk-tekniska Leverantörsförbundet att hålla en föreläsning för oss om regelverket för kosmetiska och hygieniska produkter inom frisörbranschen. Därefter gjordes inspektionerna och data samlades in.

Vad gäller information under projektets gång har politikerna i förbundets direktion kontinuerligt informerats om att kampanjen skulle ske vecka 42 och om vad den skulle komma att innehålla. Verksamhetsutövarna har informerats i samband med att inspektionerna har bokats och då fått både skriftlig och muntlig information.

Pressmeddelanden har skickats ut både före och efter kampanjen. Det första pressmeddelandet ledde till intresse från Radio Stockholm och tidningarna Mitt i och Nynäshamnsposten.

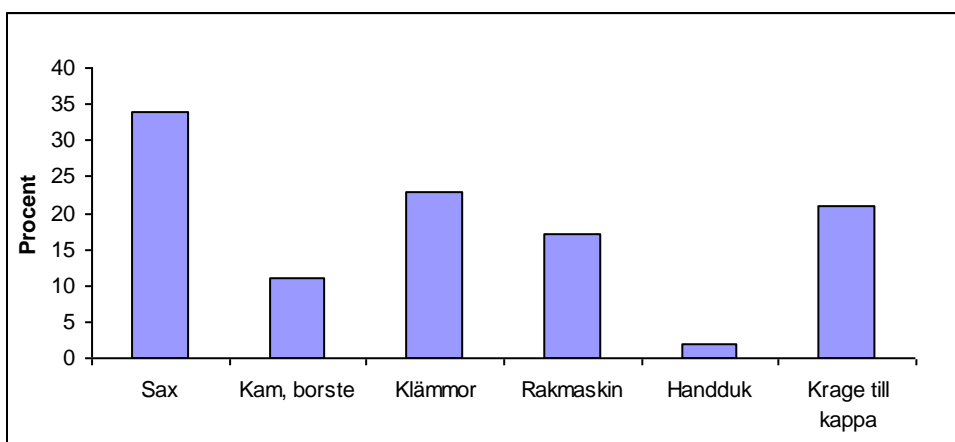
Resultat och diskussion

Av de 125 objekt som identifierats inspekterades 91 under kampanjveckan. Det föll följaktligen bort 34 verksamheter som inte kunde inspekteras under kampanjveckan. Det var främst två orsaker till det. Den största gruppen var frisörer som inte kunde ta emot inspektörer på grund av sjukdom, semester etc. De är inbokade för inspektion senare under hösten. Det var också så att en del företag var registrerade hos SCB som hårvårdsverksamheter, vilket vid närmare kontroll visade sig vara felaktigt.

Figur 1. Sammanställning över antal anmärkningar per salong.

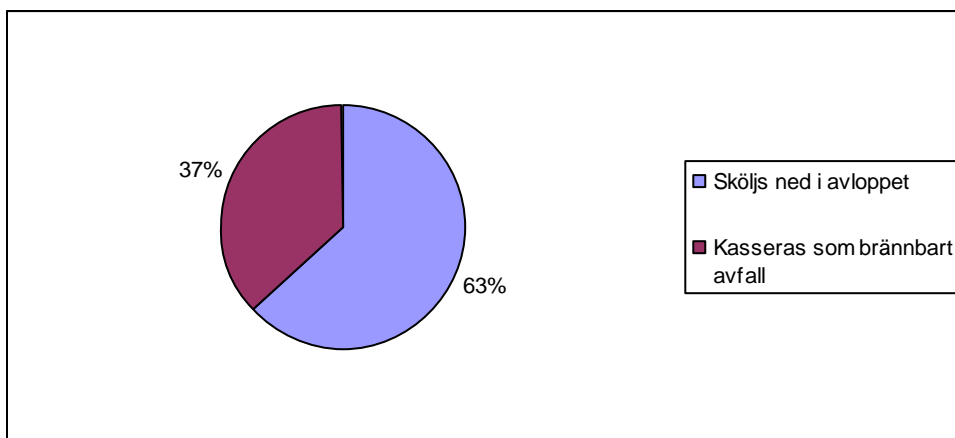
Av de frisörer som inspekterades fanns 42 i Haninge, 27 i Nynäshamn och 22 i Tyresö. Det fanns nio frisörer som inte fick några anmärkningar alls medan majoriteten av företagen fick ett fåtal anmärkningar, se figur 1. Det var ingen skillnad mellan antalet anmärkningar hos frisörerna i de olika kommunerna, i medeltal fick haningefrisörerna ca 3 anmärkningar var och i Tyresö och Nynäshamn fick de ca 4 var. Det är dock nedslående att så många företag fick anmärkningar när det gäller redskapen som används direkt på kunden. Förbundet bedömer att redskapen behöver rengöras mellan varje kund, det slarvas det med exempelvis vad gäller saxar (31 frisörer fick anmärkning), kammar (10 frisörer) och klämmor (21 frisörer), se figur 2. Sju verksamhetsutövare hade inga rutiner för att förhindra och hantera allergiska reaktioner i samband med behandlingar exempelvis hårfärgning.

Figur 2. Andel salonger som hade anmärkningar på att redskapen inte rengjordes mellan varje kund.

Vid inspektionen kontrollerades särskilt hårfärgningsprodukter både som fanns till försäljning, men även de som användes i verksamheten. I projektet hittade förbundet 32 produkter som saknar lagstadgad varningsmärkning på svenska. Dessutom hittade inspektörerna tre produkter som innehåller det förbjudna ämnet HC Yellow No5 som är förbjudet i hela EU/EES-området.

I kampanjen ställdes frågan om vad som sker med färdigblandade överblivna färgslattar. Visserligen är produkterna gjorda för att sköljas ur håret när behandlingen är över, men kommunernas VA-avdelningar vill ändå minimera mängderna som kommer till avloppsreningsverken där de kan störa reningsprocessen. Av de 57 verksamheter där frågan är aktuell, spolar nästan två tredjedelar av verksamheterna ut slattarna i avloppet, se figur 3.

Figur 3. Fördelning av var verksamheter som har överblivna färgslattar kasserar dem.

Det fanns också positiva resultat, bland annat hade alla frisörer rutiner för det fall att de skulle hitta hårlöss hos en kund. De allra flesta hade också rent och snyggt i sina lokaler, med fungerande städning och underhåll. Vi kunde inte heller upptäcka att någon bedrev anmälningspliktiga verksamheter i sina lokaler som exempelvis piercing eller kosmetisk tatuering.

Vad gäller metodiken har vi på kort tid lyckats gå genom ett stort antal verksamhetsutövare som i våra normala projekt skulle ha tagit en hel säsong, det är positivt. Vi behöver göra en grundlig utvärdering av metoden.

Hur går vi vidare?

Inspektionsresultatet överlämnas till hälsoskyddsavdelningen inom förbundet vad gäller hygien- och hälsoskyddsfrågor och miljöskyddsavdelningen vad gäller kemikalie-, avlopps- och avfallsfrågor. Avdelningarna kommer använda resultaten för att bedöma behoven av framtida tillsynsinsatser.

Resultatet avseende felaktigt märkta och förbjudna produkter kommer lämnas över till Läkemedelsverket.

Under hösten kommer det göras en fördjupad analys av inspektionsmetodiken.

Bilaga:
Checklistan